

případě o zajištění pohledávky 1.800 Kč a předmět sporu nemá tedy výši nad 2000 Kč, bylo podle § 502 třetí odstavec c. ř. s. dovolání žalovaného, pokud jde o žalobce Dr. F-a, odmítnouti. Ve věci samé, pokud jde o Karla K-a, stačí dovolatele odkázati na rozhodnutí dovolacího soudu ze dne 17. ledna 1929, Rv II 435/28-1, čís. sb. 8625, které bylo učiněno ve sporu mezi týmiž spornými stranami. Nepřísluší-li dovolateli proti vydražiteli zákonné zástavní právo pro dlužné nájemné, jak v rozhodnutí Rv II 435/28-1 dovozeno, nebyl oprávněn podle dekretu dv. kanc. ze dne 5. listopadu 1819, čís. 1621 sb. z. s. zakročiti o zájemné popsání vnesených svršků. Že zájemné popsání jest po případě mocným zásahem do práv třetích osob, nikoliv úkonem, na nějž žalobce by vůbec nemusil reagovati, patrně jest mimo jiné z toho, že třetí osoba byla by jinak nucena disponovati oněmi věcmi svémocně bez ohledu na zájemné popsání, které v článku XIII. čís. 6 uv. zák. k ex. ř. jest označeno jako prostředek k z a j i š t ě n í nájemného a pachtovného a které tudíž vzhledem k čl. XXVII. uv. zák. k ex. ř. a k § 402 ex. ř. musí býti respektováno i třetími osobami, pokud se tyto způsobem zákona odpovídajícím, t. j. podle zásady § 37 ex. ř. cestou sporu nedomohou bezúčinnosti tohoto opatření. Jinak by mohl býti právní pořádek vážně otřesen. S druhé strany nejsou žaloby podle § 37 ex. ř. nebo podle §§ 37 a 402 ex. ř. vázány na podmínky § 228 c. ř. s. Zájem na zjištění nepřípustnosti exekuce nebo prozatímního opatření jest dán již tím, že byl povolen anebo se již vykonává ten který druh exekuce nebo prozatímního opatření. Dovovatel upírá dále Karlu K-ovi oprávnění k podání této žaloby. Ale ani tu nelze dovolateli přisvědčiti. Žaloba Karla K-a není opřena o to, že tento má proti Dru F-ovi, vlastníku věcí, o něž jde, obligační nárok na jich odevzdání z důvodu kupní, nájemní neb podobné smlouvy s Dr. F-em, nýbrž o to, že mu Dr. F. postoupil své nároky ze sporu a z exekuce a že mu zejména postoupil nárok na vydání věcí, jež vydražil v exekuci. Karel K. vzhledem k předpisu § 1394 obč. zák. vystupuje tedy na obranu vlastních práv a není věc taková, že by si na základě obligačního poměru jen mezi ním a Dr. F-em působícího osoboval oprávnění zakročiti o ochranu věcných práv Dr. F-a. Nezávažno jest, zda procesním úkonem Karla K-a dojde fakticky také k ochraně práv Dr. F-a. Že i práva dražbou nabytá mohou býti předmětem postupu, bylo již řečeno v citovaném rozhodnutí. Posléze nelze nic dovoditi ve prospěch dovolatelův ani z toho, že by takto mohlo dojít k celé řadě vybavovacích sporů. Dovovatel musí nésti důsledky toho, pustí-li se do beznadějných sporů, jinak má mocnou ochranu v § 45 c. ř. s. Nemohlo býti proto dovolání vyhověno, pokud jde o žalobní nárok Karla K-a.

Čís. 8627.

Stvrdí-li obchodník obchodníku zaplacení účtů a neučiní-li ani ústně, natož písemně výhrady ke stvrzení, jest v tom spatřovati vzdání se even-

tuelních úroků z prodlení, najmě, děje-li se tak ve vzájemném obchodním spojení opětovně a po delší dobu docela napořád.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1929, Rv II 527/28.)

Žalobkyně byla se žalovaným v obchodním spojení a zasílala mu zboží v letech 1925 až 1927. Současně se zbožím zasílala žalobkyně žalovanému účty, jež žalovaný splácel po částkách, takže vznikly úroky z prodlení. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném zaplacení úroků z prodlení. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Procesní soud první stolice zjistil, že žalobkyně potvrdila žalovanému všechny účty doložkou: »s díky saldováno«, »s díky obdržela«. Dále zjistil, že žalobkyně v letech 1926 a 1927 opětovně vybídla žalovaného, by zaplatil účtované ceny s úroky. Žalobkyně sama přednesla, že úroky, jichž se nyní domáhá, nikde nezaknihovala a že byly vypočítány jejím právním zástupcem teprve před podáním žaloby. Z toho vyvodil první soud, že se žalobkyně konkludentním jednáním podle § 863 obč. zák. zřekla placení úroků, že tím dala jasně na jevo, že nezamýšlí požadovati úroky. Odvolací soud, jenž setrvává při oněch zjištěních, nesdílí právní názor prvního soudu. Potvrzení placení na účtech zakládají sice domněnku, že i úroky byly zaplacený — účty stanovily platební lhůtu, po jejímž uplynutí bylo tudíž lze podle čl. 289 obch. zák. požadovati úroky, — leč jako každá jiná může i tato domněnka býti vyvrácena, v kterémžto směru náleží důkaz žalobkyni. Náзор odvolatelky, že by žalovaný musel dokázati, že se žalobkyně výslovně úroků zřekla, není ovšem v této všeobecnosti správným, neboť vůle může býti podle § 863 obč. zák. projevena i konkludentním jednáním. Náзор prvního soudu o bezvýhradném saldování faktur byl by sice správným pro dobu, kdy se stalo potvrzení, avšak to, že šlo o zcela bezvýhradné kvitování s právními následky, jak je vyvozuje první soud, jest v rozporu se zjištěním, že žalobkyně žalovaného opětovně upomínala o placení úroků. Odvolací soud má za to, že právě tím jest vyvrácena domněnka vzdání se nároku na úroky. Doložka saldovní jest pouhou domněnkou, nemůže však býti nadále hodnocena jako náznak vzdání se. Budiž podotčeno, že žalovaný, ačkoliv přiznává prodlení v placení, popírá jakýkoliv závazek k placení úroků. Zjištění prvního soudu nestačí k tomu, by se mělo za to, že tu bylo takové konkludentní jednání, ba svědčí přímo o opaku. Za tohoto stavu věci byl by musel žalovaný jinak, snad průkazem výslovného vzdání se, prokázati, že mu nevzešel závazek anebo že zanikl. Žalobkyně není protokolovaným kupcem a není proto povinna míti obchodní knihy.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud neschválil právní názor rozsudku soudu prvního, že se žalobkyně bezvýhradným saldováním účtů vzdala placení úroků z účtů, jež nebyly včas zaplacený. Leč názoru odvolacího soudu nelze

přisvědčiti zúplna a bez výhrady. K důvodům napadeného rozsudku bylo by především uvést, že předpis § 1427 obč. zák. v tomto případě zvlášť ve zřetel nepřichází, neboť nejde o to, zda byly úroky placeny, v tom jsou si obě strany shodny, že placeny nebyly, — nýbrž o to, zda se bezvýhradným přijetím účtových částek a bezvýhradným saldováním (potvrzením účtů) žalobkyně, jak to žalovaný namítal, vzdala placení úroků, a jsou v této příčině pro právní posouzení důležité zejména tyto nižšími soudy zjištěné skutečnosti: že žalobkyně v letech 1926 a 1927 žalovaného několikrát na zaplacení účtových částek a úroků upomínala; že při poslední splátce dne 8. prosince 1927 placení úroků žádala; že však jinak při saldování účtů o úrocích mluveno nebylo; že žalobkyně úroky z prodlení ve svých účtech (knihách) nebo v obchodních záznamech nevedla a je teprve před podáním žaloby spočítati dala svému právnímu zástupci, což prý trvalo několik hodin. Ze sporného jednání vyplývá, jak žalovaný dále namítal, že žalobkyně na žalovaném placení úroků začala požadovati teprve, když se v prosinci 1927 vyskytla mezi ní a žalovaným neshoda z příčiny dodávky zboží a žalovaný prohlásil, že dále od ní zboží nebude odebíráti. V souzeném případě jde o obchodní spojení dvou obchodníků, jež záležejíc v prodeji, pokud se týče v nákupu zboží k dalšímu zcizení, trvalo delší dobu (1925 až 1927), a podle tvrzení žaloby za leta 1926 a 1927 dosáhlo obratu přes 63.000 Kč. Příklad posuzovati jest podle zákona obchodního a význam a účinek jednání zkoumati jest podle názorů a zvyklostí v obchodu běžných (čl. 279 obch. zák.). S tohoto hlediska nemůže býti o tom sporu, že, stvrdí-li obchodník druhému obchodníku zaplacení účtů (salduje-li mu účet) beze vší výhrady a neučiní-li ani ústně, natož písemně výhrady k takovému stvrzení, jest v tom spatřovati vzdání se zaplacení eventuálních úroků z prodlení, a úsudek ten nabývá tím více oprávnění, děje-li se tak ve vzájemném obchodním spojení opětovně a po delší dobu docela napořád. V souzeném případě nabývá věc zvýšeného významu i tím, že žalovaný k žalobkyni výslovně prohlašoval, že úroky platiti nebude, což tím spíše musilo žalobkyni povzbudit k tomu, by, trvala-li na placení úroků z prodlení, v této příčině k žalovanému učinila zřetelné a jasné prohlášení, že se úroků nevzdává. Příznačným jest pro posouzení též, že žalobkyně dlužné úroky z účtů ve svých obchodních zápiscích, pokud je vede, neúčtovala a že je teprve, když nastala mezi stranami neshoda a přerušení obchodního spojení, dala vypočísti svým právním zástupcem, neboť okolnost ta nutně poukazuje k tomu, že na vymáhání a dobývání jich ani nepomýšlela. Zásady poctivého právního styku v obchodě vyžadují toho, by strany jednaly mezi sebou s poctivostí a přesností tak, by měly jasno o vzájemných právních poměrech a mohly na to spoléhati, a porušení této zásady vyložiti jest proti straně, která ji porušila. Žalobkyně tím, že po dlouhou dobu od žalovaného přijímala placení účtů bez úroků z prodlení a že účty zcela bez výhrady saldovala, musila u žalovaného vzbudit a utvrdit domněnku, že na placení úroků netrvá, se jich vzdává, a nelze jí přiznati prospěch z toho, co dovolání nazývá mentální rezervací a co bylo by ve skutečnosti záludností, když později při nastalé neshodě

dodatkem žádá za celou uplynulou předchozí dobu doplacení úroků z prodlení z účtů, které bez výhrady saldovala. Za tohoto stavu věci lze uznati její nárok na zaplacení úroků za oprávněný jen potud, pokud výhradu učinila při saldování toho kterého účtu. Tu pak jest prokázáno jen, že při poslední splátce, jež se stala dne 8. prosince 1927 již po roztržce, žalobkyně, pokud se týče její zmocněný syn prohlásil, že trvá na zaplacení úroků z prodlení. Výhrada ta jest arciž zřetelná a, i když byl saldován i tento účet, zůstal důsledkem této výhrady nárok žalobkyně na doplacení úroků z prodlení z tohoto účtu nedotčen. Z těchto úvah lze uznati žalobní nárok za oprávněný jen ohledně onoho, pokud se týče ohledně oněch účtů, které byly saldovány za této současně projevené výhrady doplacení úroků z prodlení. Ježto odvolacím soudem následkem jeho právního názoru nebylo zjištěno, o který pokud se týče o které účty a o které položky na dlužných úrocích z prodlení jde, nelze nejvyššímu soudu ve věci rozhodnouti a bylo k oprávněnému dovolání rozsudek odvolacího soudu zrušiti a usnésti se, jak shora uvedeno.

Čís. 8628.

Berním úřadům, zastupujícím podle nařízení ze dne 18. ledna 1898, čís. 28 ř. zák. finanční prokuratury, přísluší plné útraty podle advokátního tarifu s tím obmezením, že pokud jsou tu zvláštní sazby, podle kterých přísluší odměna za výkony obstarávané kancelářským zaměstnancem advokáta do seznamu kandidátů advokacie nezapsaným, jen podle těchto sazeb a teprv, pokud tu takových sazeb není, podle příslušných sazeb za práce advokátní.

(Posudek ze dne 18. ledna 1929, Pres. 1550/28.)

Ministerstvo spravedlnosti dožádalo presidium nejvyššího soudu o posudek tímto dopisem: Mezi ministerstvem financí a ministerstvem spravedlnosti jest spor o to, zda berní úřady, zakročující podle nařízení ze dne 18. ledna 1898, čís. 28 ř. zák. k zajištění a k dobytí daní, poplatků a dávek jako zástupci finanční prokuratury, mají právo účtovat poplatky podle advokátního tarifu, čili nic. Ministerstvo financí má za to, že v tomto případě nelze považovati berní úřady za t. zv. obecné plnomocníky, kteří, nenáležejíce ke stavu advokátskému, nebo notářskému, mají jen nárok na náhradu kolkových a jiných státních poplatků, nýbrž za zmocněnce státního advokáta, jímž jest finanční prokuratura. Přísluší proto podle názoru ministerstva financí bernímu úřadu jako zmocněnci státního advokáta plné útraty podle advokátního tarifu. Obdobný případ vyskytuje se prý i u advokátů vůbec. Intervenuje-li za advokáta jeho solicitátor neb i jen jeho písařka, jde také jen o zastoupení zmocněncem, jenž nemá náležité kvalifikace, ale přes to jest advokát oprávněn účtovat a přisuzují se mu plné útraty podle advokátního tarifu. Ministerstvo financí odvolává se i na to, že stejné stanovisko za-